

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 19. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az *Alsó-oltmelléki halászati társulat* üzemtervét folyó évi 63,609. szám alatt jóváhagyta.

Kiállításunk Pozsonyban.

(Végo.)

A másik remek salmonida kiállítás az *erdői gróf Pálffy József szomolányi uradalmaé*, a melynek *dejthei* telepe fényképben van bemutatva. A halaszgazdaság élő anyaga 4 aquariumot foglal el; 1—4 éves sebes-pisztráng és szivárványos-pisztráng. Feltűnést keltők különösen az utóbbi importált pisztráng-faj remek példányai; sajnos a legszebb, egy 7 kgr. súlyú fejlődési darab, nem bírta ki a szállítás fáradságait s elpusztult mielőtt a nézőközönség gyönyörködhetett volna benne. A kiállítás rendezősége elkövetett mindent, hogy legalább praeparatumnak megmentse a ritka állatot, de hirtelenében, a kiállítást közvetlenül megelőző zürzavaros állapot közepette nem tudott e célra való elegendő nagyságú üvegedényt kapni. Valóban sajnálatos volt, hogy a szakács kése alá kellett kerülnie! Praeparatumot egyébként kettőt, igen szépet mutatott be az uradalom; a rák és pisztráng fejlődésére vonatkoznak. Úgy tudjuk, hogy az uradalmi tógazdaság kezelőjének, Brandstätter A.-nak ügyességét dicsérik, a kinek elmés találmánya, a kaucsuk ikra-számláló szintén ott látható.

Az egyik aquariumban szép *folyami rákot* is láttunk *Fischer Izidor zalaegerszegi kereskedőtől*. Ugyanitt élő dunai halakat mutat be *Glöckl Kristóf pozsonyi halász-mester*, a kinek egy pár szép hálóját is ott látjuk a kiállításon.

Báró Révay Gyula kis-selmeczi (Turócz m.) *pisztrángos-tógazdasága* praeparatumokban mutatja be a termelt anyagot. A telep a sebes-pisztráng, a pataki száibling és a kettő keresztezéséből származó bastard és a szí-

várványos-pisztráng tenyésztésével foglalkozik. Valamennyi halnem fejlődése fel van tüntetve kezdve az ikrától egész 4 éves koráig; nagyon tanulságos felvilágosítást nyerünk ily módon az állatok különböző korbeli fejlettségéről.

Igen érdekesek mint praeparatumok *Singhofer M. József* kitömött tokhalai is és mellettük egy hatalmas angolna, a mely mint a Duna ritkaságszámba menő vendége került a halászok hálójába. *Singhofer M. József* egy hasznavehető találmányát is bemutatja, a melynek célja a háló húzás közben való összesodródásának a megakadályozása. E végből sárga rézből készült feszítő-pálczákat alkalmaz az alsó ínra minden 5—6. kötésnél.

A haltenyésztés mellett egyáltalán szépen van képviselve a halászzattal kapcsolatos ipar is.

Az imént említett feszítő-pálczák készítője *Lammel Ferencz*, budapesti bádogosmester, a ki különben a kiállítás aquariumainak is a mestere. Kiállított még két hálétető-készüléket is; az egyik nappalra való, a másik éjjelre. Ez utóbbi egyszerűen egy vizen úszó lámpa, a melynek fénye odacsalja az éjjeli bogárságot s azok a lámpa üvegéhez verődve a vízbe hullanak. A nappalra való készüléken a lámpa helyét rácsos hústartó foglalja el; az ide tett húsrá szállanak a legyek s azok álcái hullanak majd le róla a vízbe. A készülékek kétséges gyakorlati alkalmazhatóságuk mellett, kissé nagyon is díszes kiállításuk, ami bizonyára az olcsóság rovására megy. A mint *Lammel* hirdetményeiből látjuk, vállalja mindenféle halköltő, stb. edény készítését is.

Boross testvérek Budapestről igen jó munkájú kaliforniai pisztrángköltő-edényeket és pisztrángivadék-szállító edényeket állítottak ki. Hazai költőtelepeinket nagyobbára ez a czég látta el eddig is a szükséges berendezéssel.

Képviselve van a kiállításon a hálókészítő ipar is *J. Weisz Mór nagyváradai gyára* által. Készítményeiből igen szép mintákat állított ki. A hálókát pamutból, gépen készítetteti; előnyük először az anyag könnyűsége és hogy hamar száradnak, tehát nem mállanak olyan

gyorsan széjjel, mint a nedvességet tovább tartó kenderhálók.

A gépmunkával természetesen az is el van érve, hogy a szemek egyenletesek és a göcsözés erős. A hálók kilogrammja 6 koronába kerül. A szintén bemutatott kötelek kilogrammja 1'36 K., az islégé pedig 1'40 K.

A horgászati sport kellékeit *Wicklein Ferdinánd pozsonyi cég* mutatja be.

Nem hagyhatjuk külön említés nélkül azt a gyönyörű két kis mintát, a melyet az Országos Halászati Felügyelőség állít ki. Az egyik egy *barátságslip*, a másik pedig egy *pisztrángköltő ház* teljes berendezéssel. Bármely muzeumnak díszére válnának; hihetőleg oda is fognak kerülni a gazdasági muzeumba. Készítőjük *Koncz Antal* budapesti asztalosmester.

Ha még felemlítjük, hogy az Országos Halászati Felügyelőség bemutatja a *földművelésügyi m. kir. miniszterium kiadásában eddig megjelent halászati munkákat* és népszerű ismeretterjesztő dolgozatokat s hogy gondoskodott arról is, hogy halászati állapotainkat dióhéjba foglaló kis füzetek álljanak a közönség rendelkezésére, akkor nagyjában beszámoltunk kiállításunk anyagával.

Terünk a gazdag anyaghoz képest sokkal szűkebb, semhogy részletes birálgatásba bocsátkozhattunk volna. De ez nem is volt célunk. Ha itt-ott akad is — a csekélyebb részletekben — kifogásolni való, azt bizonyára legjobban érzik a kiállítók s a rendezőség, a kiknek sokszor kellett rajtuk kívül fekvő körülményekkel számolniok.

Számot vetett mindezzel a csoport bíráló-bizottsága is, a mely f. évi szeptember hó 8-án tartott ülésében a következő kitüntetésekkel ítélte meg:

1. Díszoklevél:

a) gróf Eszterházy Ferencz tatai hitbizományi uradalma részére „a tenyésztett anyag kiválóságáért“;

b) Corchus Béla haltenyésztőnek Budapest „a termelés okszerűségéért és a süllőikra-termelés terén elért eredményekért“;

c) erdői gróf Pálffy József szomolányi és dejthei halasgazdasága részére „a salmonidafajok, különösen a szivárványos pisztráng tenyésztéseért“.

2. Kiállítási oklevél:

a) herczeg Pálffy Miklós malaczkai hitbizományi uradalmának erdészeti hivatala „a tógazdaság okszerű üzeméért“;

b) Hirsch Adolf és dr. Hirsch Alfréd, Iháros, „benépesítésre alkalmas szép éves pontyivadékkért“.

3. Aranyérem:

a) a Balatoni Halászati Részvénytársaság „halkonzervjeiért“;

b) Köttl Rezső haltenyésztő, Znió-Váralja, „piaczraváló salmonidákért s különösen salmonidaikra szállításáért“.

4. Ezüstérem:

a) báró Révay Gyula kis-selmeczi (Turóczm.) halasgazdasága „a salmonidák fejlődésének gyűjteményes preparatumaért“.

5. Bronzérem:

a) J. Weisz Mór hálógyáros, Nagyvárad, „halászhálók gyártásáért“;

b) Boross testvérek, Budapest, „pisztrángköltő-edények gyártásáért“;

c) Fischer Izidor, Zalaegerszeg, „a rák kereskedelmi értékesítéséért“.

A kiállítást mindezek után fényes sikerének mondhatjuk. Mindenesetre ki van benne fejezve az előzőkhöz képest az a *fejlődés*, a melyet *halászatunk* évről-évre felmutat. Kívánjuk, hogy a legközelebbi kiállításunk még fokozottabb mértékben jelezze ezt a haladást!

Pozsonyi.

A Poprádmellékről.

— A „HALÁSZAT“ eredeti tárczája. —

Irta: *Jurán Vidor.*

(Folyt. és vége.)

2. A *pisztráng*. E nemes és becsült hal sehol sem találhat kedvezőbb helyet, a hol létföltételei annyira biztosítva vannak, mint a Poprádban.

Sellős, rohamosan iramodó folyások, a parton védőgátak, mellékfolyók és patakok torkolatai fölváltják a lankás és sima felületű mélységeket. A köves meder kiálló sziklatömbjei, melyek a fehértarajos vizet megosztják, a zúgók babzó örvényei, a parton álló éger- és fűzbokrok lehajló ágai, egyaránt kedvező buvóhelyet alkotnak, hol a táplálkozásra szolgáló csemegék is bőven kínálkoznak.

Daczára a kedvező föltételeknek, a trutta-félék e finom húsu hala *pusztulófélben* van.

Még nem is oly régen, bőven került horogra a tengeri pisztráng is (trutta lacustris), ma már hire sincs e halnak. A mellékpatakok torkolatánál lebzsel egy-egy eltévedt trutta fario, míg a folyóban inkább a trutta trutta otthonos. Hat-nyolcz évvel ezelőtt még 1—2 kilós példányok is kerültek a halászkosárba, ma már az 50 dekások rika-ság számba mennek. Hét évvel ezelőtt két rövidke óra alatt 42 darabot fogtam, tavaly egész éven keresztül 9-et!

Íme a szomorú való, melyet a statisztika is igazol!

Mik idézték elő e kedvelt hal pusztulását?

Talán egyetlen vízilakót sem üldöztek oly irtalmatlanul, oly válogatott eszközzel s oly körmönfont kegyetlenséggel, mint a pisztrángot.

Az indigenáktól az utolsó darócruhás parasztig min-

denki ellensége volt. Válogatott horgászati szerszámokkal indult meg a hadjárat. A hikkoró és bambusztól kezdve az egyszerű mogyoróig mindenféle halászbót volt itt található. Ez utóbbi talán még a legjobban vált be.

A fővárosi és külföldi urak, a kik kirándulásait a „fürdőzés“ és „üdülés“ hangzatos czíme alá bujtatták, finom angol szerszámokkal dolgoztak, a paraszt megelégedett a gombostűs horoggal is. Található volt itt mindenféle csalétek: Hármashorgú műhal, dupla- és szimpla-horgú műlegyek, immitált bókák, impregnált bogarak és szöcskék, egyszerű gilisztás horgok. Sőt az egyik budapesti kollégám évekkal ezelőtt oly paraszttal is találkozott, a ki kőkénytűskével dolgozott ugyan, de azért hét darab szebbnél-szebb pisztrángot rejtegetett tarisznyájában.

Már ennél primitivebb és kezdetlegesebb szerszámot el sem lehet képzelni.

Érdekes, hogy a horgászok kétharmad részének nem volt halászszege. Mert a diák is úgy van nálunk nevelve, hogyha az év végén elprédálja könyveit, halászszerszámot vesz, mert halászat nélkül nem ér a vakáczió semmit.

Pisztránghúsrá fájtt itt mindenkinek a foga. Az uri konyháknak eme peccenyével való ellátása a paraszttokra háramlott. Jó pénzért meg is tették, nem válogatva nagyon az eszközökben.

Éjjelenként fákllyafény mellett ugyancsak járta a szigony. Gyakran lecsapolták az árkokat, iváskor meg mesterseges mederbe terelték a vizet s a halak szárazon maradtak. A fenékszínór minden éjjel csalta horogra az éhes halakat, zavaros vízben pedig boldog-boldogtalan mártogatta emelő hálóját.

Ezek a csendesebb változatok!

Tengeri halállományunk pusztulása.

Irta: *Garády Viktor.*

III.

(Befejezés.)

Tengeri halászatunkra nagy baj, hogy nincs olyan gyakorlati törvényünk, a melynek elsőbbségben is az volna a célja, hogy csökkenő halállományunkat a könnyelmű és tervtelen gazdálkodás ellen megvédje. A törvénynek gondoskodnia kell a halászember rosszindulatú kapzsisága ellen. A tengerparti halász vajmi keveset törődik azzal, hogy mikor van a hal ivása, vagy hogy megüti-e a hal a mértékét, a mikor az ivarképessé lesz, sem azzal, hogy hol, mikor és milyen eszközökkel volna szabad neki a halat zsákmányul ejteni. Nála mindez nem határoz. Neki csupán a hal kell. Egyébbel ő nem igen törődik.

A tengernek mérték nélkül való, túlságos kizsákmányolása az egyedüli cél, a mely halászaik szeme előtt lebeg. Épp úgy kihalászsza az apró halat, a fiatal halivadékokat, mint akár a fejlettet, ezt pedig akkor is, ha a partok felé vonul, hogy eleget tegyen az ívás ösztönének. De nem is cselekedhetik másként, mert nincs törvényünk, a mely megállapítaná, hogy melyik halnak mikor van az ívás ideje. Azért a mi halászaik többnyire akkor halásznak, a mikor épp nem volna szabad, t. i. íváskor, mert ugyanis akkor ejtheti a halat legkönnyebben zsákmányul. Ezt különösen a mi fehérhúsú parti halaink halászatánál tapasztalhatjuk. Így pl. a branzinót vagy az orádát, a melyeknek ívása a téli hónapokra esik, télen halászszaik leginkább, a mikor ugyanis csapatokban vonulnak a partok felé, hogy az alganövényzettel borított sekélyesben ívjanak. Sőt mi több, éjjel halászszaik, világítás mellett, acetilén-lámpással. Tehát éppen éjjel, a mikor nem volna szabad, mert az éjjeli órákban közelednek a partokhoz ívni. A mint láthatjuk, halászaik ezt a halat leginkább a tilalmi

időszakban fogják, még pedig szigonynyal és nincs a ki figyelmeztetné őket a halászatnak káros voltára, nincs törvény vagy hatósági rendelet, a mely megvédené ezeket a halakat tengerparti halászaik tudatlansága vagy rosszhiszeműsége ellen.

Nagy baj továbbá, hogy a halász nem ismeri a legkisebb mértéket, a mikor a hal vagy a rák ivarképessé lesz, meg az is, hogy nincs törvény, vagy rendelet, a mely ezt a mértéket megállapítaná. Olyan halat, mely a törvény vagy rendelet által megállapított minimális mértéknél kisebb, nem volna szabad sem fogni, sem pedig árusítani. Már pedig a fiumei halpiacra akárhányszor lát az ember olyan apró orádákat és branzinókat árusítani, hogy szinte vétek. Elég gyakran megessett velem, a mikor erre a dologra figyelmeztettem a halárúst, hogy egyszerűen azt mondta: „hiszen az úr nemcsak a tyukot, hanem a csirkét is megeszi!“ Ez a naiv vagy ha úgy akarjuk, rosszhiszemű kijelentés eléggé mutatja, hogy micsoda fogalmuk van halászaiknak az okszerű halászatról.

Ugyanez áll rákjainkra nézve is. Olyan homárt, a melynek hossza nem tesz ki 25 cm-ért, nem volna szabad sem fogni, sem eladni. A külföldi államokban szigorúan büntetik azt a halászt, vagy halkereskedőt, a ki ezt a mértéket pontosan be nem tartja. Pedig Fiumében igen gyakran 15 sőt 10 cm. hosszú homárt is láttam fogni és elárúsítani. Már pedig a homár csak akkor lesz ivarképes, ha elérte a 25 cm. hosszúságot.

Fölötte káros továbbá halállományunkra nézve, hogy halászaik olyan apró szemű hálókkal halásznak, a miket más államokban a törvény meg nem enged. Tudvalevő dolog, hogy öbleinkben a parti halászatot a czirkveniczai halászok üzik. És ezek olyan apró szemű hálókkal halásznak, hogy azokkal a legapróbb halivadékokat is kifogják. Ha jól tudom, a mi hatósági rendeletünk szigorúan tiltja az efféle hálóknek a használatát,

„Hajtó-halászat“-ok alkalmával annál nagyobb lármával igyekeztek sarokba szorítani a fölvert halakat.

Ilyen zaklatások mellett hogy is maradhattak meg a nagyobb példányok? Hiszen az ördög sem marad ott, hol zavarják, még kevésbé egy nagy hal, melynek ügyis nagy a vándorlási kedve! A nagyja ezek után el is vándorolt a Dunajecbe, vissza nem térhetnek, mert útjokat akadályozza a kurcsini gát.

A hol a négy lábú vidrák garázdálkodnak, a hol a nyereszkező emberek dinamittal és maszlaggal romboltak, ott pusztulni kellett mindennek. Nemcsak a pisztrángnak, de talán még a jóakarataknak is!

Ez évben azonban némi változás történt. S kkal több pisztráng volt az egyes folyásokban, mint várható volt. Majdnem kivétel nélkül szivárványos pisztráng került horogra. Ezen faj ezelőtt nem fordult itt elő. Bizonyára Szepes-Béla vidékéről tévedtek a tavaszi árvízzel le, mert tudtommal az ottani halásztársulat évenként több ezer darabot ereszt a Poprád mellékágaiba.

Az alsóvölgyi halfaunának ezen gyarapodását örömmel jegyzem föl itt.

3. *A pérhal.* (*Thymallus vulgaris.*) Csöndes, meleg nyári estéken, ha a legnyugvó nap sugarai fáradtan bucsuznak a vén földtől, élénk sürgés-forgás támad a kristályvizű folyó mentén. A milliónyi kérész lanyha röpködéssel rajzik a víz felszínén fölött. Sebes szárnyával cikázik át köztük olykor egy-egy parti fecske, dézsmálva a nyüzsgő rajt. Erősebb alkonyi szellők meg a víz tükréhez csapodják a rövid életű röpködő bolyt.

Ilyenkor a lankás síma felületű folyások megélenkülnek. Hegyes fejű, ezüstös szürke halak vetődnek föl s

ibolyásszínű farkúszóikkal ugyancsak nagy csobbanással zavarják meg a víz tükrét.

E fekete petytyes hal a *pérhal*, vagy mint itt a Poprád mentén hívják a pénzespisztráng.

Húsa, ha nem is oly kitűnő és kemény, mint a pisztrángé, finom és izletes. Sőt mifelénk sokan jobban szeretik, mint a pisztrángét. Ez a hal a horgászok kedvenc hala, mert fogása ugyancsak nehéz és sok ügyességet feltételez. Szájának szögleteiben finom hártya van, mely vékonyságánál fogva igen gyöngye. Így történik meg az, hogy a szangvinikus halászok heves rántásaikkal egyszerűen átszakítják e hártyt, mire a hal a vízbe esik.

E hal állománya még aránylag kedvező. Csökkenése csakis három év óta észlelhető; ám az ezidei nagyobb mérvű volt.

Tavaszzal, mikor a vízenyős partokon még nem virított a mocsári gólyahír, sokszor figyeltem a pérhal ívását annyira, hogy akárhányszor a Poprád melléki patakok partjain köszöntött rám a fölkelő nap s onnan intettem bucsut a lenyugvó sugaraknak.

Hajtott a lázas kíváncsiság megtudni milyen lesz az ívás? Valószínűleg a zord utótél miatt csak József napja után vonultak föl a halak a sekélyebb vizű patakokba. Április 5. és 9-ke között ívott a legtöbb pérhal.

A víz mellett összejöttem a régi bérlővel. Megszólítottam:

— A vize: mustrálja?

— Azt nézem, hogy mit hozott a Dömötör?

— Nos?

— Bizony keveset, — felelte. — Más években nyüzsgött a patak, ezidén csak szálangozókat látni.

Ennek az egyszerű embernek igaza volt. Sem a Dénes,

a melyekkel a parti vizekben élő halat bekerítik és úgy húzzák a szárazra, de azért mindamellett háborítatlanul használják. Tengerpartunkon ez a háló „migavicza“ név alatt ismeretes.

Akárhányszor voltam jelen egy-egy ilyen háló vonásánál és mindannyiszor megbotránkozással láttam, hogyan pusztul el legnemesebb halainknak apró ivadéka. A háló ilyenkor csak úgy hemzsegett a hüvelknyi branzinótól, oradától s egyéb értékes halainktól. Ilyen gazdálkodás mellett nem csoda, ha manapság már ritkaság számba megy az egy kilós branzinó vagy oráda. Buccariban a tavasszal gyakran voltam egy-egy ilyen halászatnak a szemtanúja s a mikor figyelmeztettem a halászokat, hogy mekkora kárral jár az apró halivadéknak a kiirtása és kértem őket, hogy dobják azt vissza a tengerbe, mosolyogva mondták, hogy hiszen ez olyan fajtájú branzinó és oráda, a mely nem szokott nagyobbra nőni! Ez már nem tudatlanság, hanem egyszerűen rossz-hiszeműség.

A külföldi államokban a kikötőkben, kisebb öblökben hálóval, varsával, vagy, az egyszerű és kettős horgon kívül, más eszközökkel tilos a halászat. Nálunk erre vonatkozólag semmiféle intézkedés nem történt. Pedig ennek a tilalomnak a be nem tartása halászati szempontból igen káros hatással van. A kikötőnek annak a helynek kellene lennie, a hol a hal háborítatlanul élhet. A kikötőben sokkal több táplálékra akad a hal s ami fő, sokkal kevesebb az ellensége, mint egyebütt, tehát sokkal kedvezőbb viszonyok mellett szaporodhatik, mint az a hal, mely a szabad tengerben él. A kikötőben élő halat nem volna szabad bántani. Pedig a flumei kikötőben mindennapos dolog a hálóval vagy a varsával való halászat. Így irtották ki a flumei kikötőből a homárt, pedig még nem is olyan régen, igen sok volt benne. Még manapság is halászság.

Más államokban, az ott fennálló halászati törvények

szerint, a források, csatornák, patakok s a folyók tengerbe ömlő részén, úgy oldalt, valamint előtte, 200 méternyi távolságon belül minden időben és bármilyféle hálóval vagy más egyéb eszközzel tilos a halászat, annál az egyszerű oknál fogva, mert iváskor az ilyen helyeket keresi föl a hal. Nálunk természetesen épp az ilyen helyeken fogják a halat, mert hát ott sokkal több a hal, mint másutt. A Fiumera torkolata előtt akárhányszor elvetik a hálót, sőt néha akként, hogy azzal magát a folyó torkolatát is elzárják. Így szokták elzárni a martinschizzai öblöt is, a melybe tudvalevőleg valami patakocska ömlik.

Az ilyen öblökben való halászatnak ez a neme káros következményekkel jár, mert a halat iváskor háborgatja vagy elpusztítja. Már pedig, ha a kikötőkben s az ilyen kis öblökben nincs nyugalma a hálnak, akkor nincs sehol az egész tengerben. Hiszen más államokban a halak szaporodására és az ivadék fejlődésére különösen kedvező helyeket is kijelöl a törvény. Ezek az úgynevezett *kiméleti terek vagy partok* (Schonreviere), a hol, a törvény szerint, nemcsak a halászat, hanem a csolnakázás, fürdés, kavics-, homok- vagy iszapszedés, a zostera- vagy az alganövényzet eltávolítása avagy növényében való meggátlása, robbantás és egyáltalában minden olyan művelet, mely a halak ivását és fejlődését hátráltatja, szigorúan tilos.

A vonatott fenékhálóval való halászat, a melynek egyedül az a célja, hogy a tengert minden terv nélkül kizsákmányolja, szintén egyik főoka tengeri halállományunk csökkenésének. itt csak a szakállas hal (Mullus) és a norvég rák tervtelen pusztításáról mondom el egyet-mást.

A szakállas hal (barban és triglia) kitünő húsa miatt igen nagy keresetnek örvend, ennél fogva a legüldözöttebb halak egyike. Elvitázhatatlan és az okszerű tengeri halászatra igen fontos körülmény, hogy a szakállas

sem a Dömötör nem hozta meg azt a sok pénzeszt, mely máskor e vizeket fölkereste.

S a mit az ívás ígért, azt hozta a nyári horgászat. Egy évben sem került oly kevés pénzes horogvégre, mint ezidén.

A pusztulás sora most a pérhalon van. Olyan gazdálkodás mellett, mint a milyen itt folyt, érthető az apadás s ha a viszonyok nem változnak, úgy a közel jövőben egyszerűen befűthetünk majd a halászbottokkal.

4. A *véssettajkú padúcz* (Choudrostoma nasus.) Iszapos és homokos mélységekben seregekben tartózkodik ezen közismert hal, melyet az itteni halásznép „Schwinké“-nek, disznócskának nevez. Bizonyára azért, mert az agyagos partokat s az iszapot túrja. Horogra ritkán jár, azért csak hálóval fogják. Egy-egy hajtóhalászat után néha 6–8 zsák raj került a piacra. Különösen a köznép szereti s szívesen meg is veszi. Még bőven fordul elő, ámbár a dinamit, a hajtó- s télihalászatok alaposan megdézsmálták számukat.

5. Az *ángolna* (Anguilla vulgaris). Talán ez az egyetlen poprádi vízilakó s egyúttal különlegesség is, melylyel szemben tehetetlen volt az emberek romboló munkája. Gyéren található most is s húsát inkább ritkaságánál fogva becsülik.

Ezen sorokban foglalkoztam a folyó faunájának azon haláival, melyeg vagy nagy számuknál, vagy kiváló minőségüknel fogva jelentősek, illetve kereskedelmi cikket képviselnek. Vázlatosan leírtam a *mult* viszonyainak alapján a *jelent*.

Szomorú az és lesűj'ó!

Sajátságos az, hogy miért indult itt ép a törvény oltalma alatt hanyatlásnak a halászat?

Hasábokat lehetne e témáról írni, de szorítkozunk csak a lényeges dolgokra.

Igaz, a 40–60-as és az azok előtti években ismeretlen volt a tilalom, a legtöbb hal, különösen lazac éppén ívásakor került leginkább piacra. De a veszteség évenként bőven pótolódott a Keleti tengerből, mert a fölfelé tartó példányoknak útját nem állta a kurcsini gát.

Ez az egyik lényeges jelenség.

Egy másik az is, hogy akkor a halászok csak hálóval és szigonyyal dolgoztak.

De van egy harmadik is.

A halászati törvény életbe lépése előtt községekben ismeretlen volt a halászati jog, a kit a szenvedély hajtott, az mérte hálóval a folyó hullámaikat. Csupán az uradalmak szorították meg a halászat gyakorlását.

Amint létrejött a törvény, az sok mindent megváltoztatott.

A kaputos emberek, az urak azelőtt sem igen törődtek a vízmelléki étellel, ezután még kevesebbet. Parasztnak való a munka, a vizek gázolása, nem pedig úri embernek. Azért a néhány garas árú halért cipőt, ruhát rontani, időt fecsérelni nem érdemes.

Igy fogták föl a dolgot. Ó miattuk akár száz, akár egy lazac lehetett a Poprádban. Mert a halászat nem politika, nem is törődtek ezen őstermelési ággal. Az is lehet, hogy nem volt meg a kellő tudásuk, képességök, fölfogni annak a fontosságát, hogy e határszéli folyóban mily óriási holt tőke fekszik. Így lett aztán a kevésbé művelt elem kénye-kedvének kijátszva az itt oly kevésre becsült halászat.

hal fejlődésére és szaporodására alig képzelhetünk kedvezőbb helyet, mint a mi tengerünket. Különösen tengerünk iszapos és mérsékelt mély, forrásvizekben bővelkedő feneké az, a melyet ez a hal fölötté kedvel. Néha közel a partokhoz, 1—10 méternyi mélységben (különösen íváskor), de legtöbbször 5—8 tengeri mérföldnyi távolságra a szárazföldtől, 50—60 méternyi mélységben él. Az előbbi esetben vonó (tratta) és függő (palandara) hálóval, varsával és horoggal, az utóbbi esetben pedig vontatott fenékhálóval (cocchia) halászzsák.

Tehát, a mint láthatjuk, ennek a gazdaságilag annyira fontos halnak sehol sincs nyugta, se maradása. Hozzá még egész éven át halászzsák, tekintet nélkül az ívás időszakára s a megengedett minimális mértékre. Ennek a körülménynek tulajdonítandó, hogy a szakállas hal mindenkor található a flumei halpiacon.

Valóságos irtóháborút indítottak az ellen a hal ellen s ha ezt tovább is így folytatjuk, egyszer csak azon vesszük magunkat észre, hogy ez az ékes és finom hal, a mely vizeinknek egyik büszkesége, teljesen kipusztul. Valamikor a 30—40 cm-éteres szakállas hal gyakori jelenség volt, most 15 cm-nél hosszabbat már alig fognak.

Az olasz halászok (chioggiotti) az ő könnyű bárkáikkal (bragozzi) vontatott fenékhálójukkal szörnyű pusztítást visznek véghez e halállományban. A hatalmas háló, a mely 60 méternyi mélységben is, végigsöpri a tenger fenekét, fölkap minden élő teremtményt, a mi elébe kerül. E hálóban pusztulnak el a szakállas hal ezrei s a miket a parti halászok nem bírtak zsákmányul ejteni, azokat az olasz halász veszedelmes hálója kapja el. A hálóba kerül természetesen a fiatal halivadék is, a mely a tenger fenekén óriási rajokban uszkál és möhön keresi táplálékát, a mit a fenék iszapja bőven nyújt neki.

A paraszt is másképen értelmezte a törvényt. Nem védelemre irányuló intézkedést látott benne, hanem *üldözést*, mert az ő észjárása szerint az urak csak az ő kárára alkották azt meg. Minél többször és alaposabban kifogni rajta, azon törte egyre a fejét. Egyik másik közben pórul járt, mert hivatkozással a törvényre, súlyosan megbüntették.

Az idegenkedés és gyűlölet vad indulatai erre felszínre hozták a dinamitot és a maszlagot, ekkor kezdődött meg az az áldástalan gazdálkodás, melynek szomorú következményeit sínylik a folyó halai.

Nem akarok senkit sem vádolni, de nyíltan kijelentem, hogy csak a vétkes nemtörődömség szülte a jelen szomorú állapotokat.

Bizonyára más viszonyok fejlődtek volna, ha az értelmes úri-osztály halásztársulatot alakít. Úri méltóságuk legkevésbé sem szenvedett volna csorbát, ha egy életrevaló egyesületbe tömörülnek, amely okszerű vezetés mellett nemcsak a halászatra, hanem a halak védelmére és szaporítására is kiterjeszkedett volna.

Kettős *megbecsülhetetlen* eredménnyel járt volna e tömörülés.

Tekintsük először a dolog *anyag*i oldalát. Szabályszerű kezelés és vezetés mellett, továbbá a folyó rendszeres lehalászata okveilenül meghozta volna az egyesületbe fektetett tőke dús kamatait. Mert a lazac, a pisztráng s a pérhal bármely időben, bármely piacon vevőkre akad. Különösen pedig itt a Szepességen, hol a fürdőekben nyaranta ezer és ezer fürdővendég fordul meg, örömmel fogadták volna ajánlataikat.

A másik, és ez a fontos, az *erkölcsi* eredmény.

Hasonló a sorsa a norvég ráknak (scampo) is. Ez is ott él a Quarnero iszapos fenekén, az édesvízzel kevert sósvízben, 60 m.-nyi mélységben, de néha mélyebben is. Egész éven át halászzsák és árusítják, tekintet nélkül az ívás időszakára. És ha az állam szigorú intézkedésekkel nem vet mihamarább gátat az olasz halászok rosszindulatú kapzsiságának, megéljük még, hogy alig marad belőle egy is hírmondónak. Pedig ez az értékes rák, okszerű halászat mellett, igazi jólétet hozhatna a tengerpart lakóira.

Ezek után láthatjuk, hogy mik azok az okok, a melyek tengeri halállományunk csökkenését, lassankint való pusztulását előidézik. Legnagyobb kárt okozzák tehát a vizek mértéknélkül való, túlságos kizsákmányolása, apró, ivarképtelen halak s az ivadék rosszakarató pusztítása, a tilalmi időszak be nem tartása, a védelmi terek hiánya, aprószemű hálók, vászonból való eszközök, vontatott fenékhálók használata, minden olyan művelet, mely a halak ívását meggátolja s az ivadékot csirájában megöli, mindenekfölött azonban a dinamittal való rablóhalászat. De ha ezek a káros következményekkel járó okok, az állam gondoskodása folytán megszűnének, mutatják az eddigi tapasztalatok, hogy a halak rendkívüli szaporaságánál fogva, csakhamar bekövetkezne a régi állapotok és tengerünk ismét visszanyerne halakban és rákfélékben való régi bőségét.

~~~~~

Oroszország halászata.

Írta: *Landgraf János.*

(Vége.)

Halászokra nézve különösen érdekesek voltak a halkonzervek, a természetben bemutatott különböző hálókötési módok és jég, illetőleg hűtőgépek. Oroszország bővelkedik conservgyárakban, a melyek

A paraszt kezéből korántsem kellett volna kivenni a hálót, hanem igenis megszorítani a halászat gyakorlását s csak a rendszeres lehalászatoknál kellő díjazás mellett alkalmazni. Alapos ellenőrzés és kellő felvilágosítás bizonyára oly generációt nevelt volna, a mely nem fog kezébe követ, hogy azt a legelső hal láttára rámérje. Oly generációt neveltek volna, a mely feltudta volna fogni, hogy csak a becsületes munka, nem pedig garázdálkodás hozhat tisztességes gyümölcsöket. Oly generációt neveltek volna, a mely megtudja becsülni a másét, de egyúttal azt is, hogy csak fáradságos munka hozhatja meg az ember közbecsülését.

Mindez pedig nem történt meg. Miért nem? A részletes fejtegetésekbe nem bocsátkozom, elég e szomorú képekből.

De hajnalodik erre felénk is!

Most nagysokára van csak alakuló félben a Poprád-völgyi halásztársulat, annak a keletkezését is hivatalosan rá kellett erőszakolni.

Az egyesületre nehéz átalakító munka vár. Bár a vízmelléki viszonyokat ismerem, nem érzem magam hivatottnak arra, hogy idevágó indítványokkal előálljak. Elvégzik azt majd mások.

Üdvözölve fogadom a társulat keletkezését. Föltartam vázlatsszerűen az alsóvölgy halászati viszonyait, a tisztítás és gyógyítás eszközeit maga az egyesület választhatja meg.

Midőn ezeket írtam, azon rajongó szeretet sugallatát követtem, mely engem kedves Poprádomhoz köt, mert legkevésbé sem vagyok érdekelt fél.

ugyancsak sokféleképpen dolgozzák fel a halat. A bemutatottak között elég bőven akadtak olyanok is, a melyek a mi izlésünknek éppen nem felelnek meg. A hálókötést Oroszországban házi iparként üzik; a gyármunka kizárólag külföldről való. Többnyire innen eredtek a hűtőgépek is, a melyek előreláthatólag óriási jelentőségre emelkednek a nagy birodalom halászatában, a mint mai drága üzemköltségüket apasztani sikerül.

Az orosz kiállítás az itteni vizek rendkívüli halbőségéről tett tanúságot. Szinte kiapadhatatlannak látszik egyes folyók és tavak gazdagsága. Mindamellett ma már ott sem hiányoznak hangok, a melyek a halászatnak mai üzését veszedelmesnek állítják s azt hirdetik, hogy az a vizek elnéptelenedésére vezet, mert megfosztják lakóknak a felújulásához nélkülözhetetlen anyagától.

Noha Oroszországban ma még csekély az ipar, mégis elég gyakori a vízfertőzéséke miatti panasz: különösen a naftával fűtött hajók révén szenved sokat a halászat. Eme panaszoknak eddig kevés a foganatja, legalább vajmi csekély látható sikere volt annak az actiónak, melyet a halak védelme érdekében itt-ott indítottak. Általában a halászati törvények elégtelensége miatt, mint gyakrabban panaszkodnak, anélkül azonban, hogy azok, a kiket e kérdés illet, hitelt adnának a panaszosok által hangoztatott és várható következményeknek.

Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy ilyen viszonyok között a haltenyésztés érdekében is felette kevés történik. A kormány által anyagilag támogatott császári halászati egyesület, közegei, fiók-egyesületei és lapja után gondoskodik az idevonatkozó ismeretek terjesztéséről, az érdeklődés élesztéséről és ébrentartásáról. Viszont az állam nagy számban bocsátja közre ama vizsgálatok eredményét, a melyet egyes vizek tanulmányozására szervezett expedíciók gyűjtöttek. Kár, hogy ezek a kiadmányok csakis az orosz nyelvűeknek hozzáférhetők. Az állam továbbá egy nagyobb szabású haltenyésztőtelepet tart fenn a nowgorodi kormányzóságban, a melyik úgy a haltenyésztés, mint a planktonkutatások terén határozott eredményeket mutathat fel. A telepet a múlt század közepén egy magán-birtokos alapította, kitől adósságok fejében, 1863-ban bekövetkezett halála után, az állam vette át. 1879. óta *dr. Grimm* vezetése alá került, a ki ezen nem csak mesterséges, hanem több nagyobb természetes tóból álló, sőt folyami halászat felett is rendelkező telep hivatását ekként szabta meg: 1. A haltenyésztés és halfogás körül felmerülő kérdéseknek tudományos és gyakorlati alapon való tisztázása. 2. A haltenyésztési szakismereteknek széles körben való elterjesztése, valamint gyakorlati tógazdák kiképzése. 3. Tanácsadás és tenyészanyag termelése. 4. Elnéptelenedett vizeknek újbóli behalásítása nemesebb fajtájú halakkal. Ugyanitt ezidőszerint nagyszabású kísérleteket folytatnak a halikráknak nedves levegővel való költésére, a mi állítólag azzal az előnnyel jár, hogy a költést inkább lehet szabályozni, mint ha azt vízzel végzik.

A tudományos vizsgálatok terén különösen kiemelendő az Arnold által készített az a térkép, mely a rákvész ezidőszerinti állását tüntette fel. Kitűnik belőle, hogy ennek a hatalmas birodalomnak vajmi csekély része maradt vészmentesen. De kivehető volt az is, hogy a vész mily ugrálva, egyes folyóknak teljes kihagyásával terjedt el. A tanulságos térkép jeles szerzőjén kívül főleg *Hofernek*, *Happich* és *Liphartnak* köszönhető, hogy ismerjük miben áll a rákbetegség és mik annak okozói,

jöllehet az idevágó tanulmányokat még távolról sem lehet befejezettnek tekinteni.

Oroszország kiállításához közvetlenül csatlakozott *Finnországé* oly kollekcióval, a mely egyenesen fénypontja volt az egész kiállításnak. Ebben a vizekben ugyancsak gazdag országban mintegy 200,000 q. heringet, kecségét, corregonokat, lazacot és pisztrángot fognak. Az ország önálló halászati hatósággal bír, a mely Helsingfortban székel. Itt van az a halászati muzeum is, a mely ugyancsak szép és érdekes tárgyakat mutatott be a kiállításon, köztük egész sor fából és csontból való őshorgot, valamint az Evois-ban levő megfigyelőállomásnak a tengeri halászatra vonatkozó buvárkodásának eredményeit.

Ezt a csoportot *Norvégia kiállítása* követte, a mely felette áttekinthető módon tájékoztatta a szemlélőt az ország fejlett halászati iparáról. Különösen megkönnyítette ezt külön katalogusával, a mely bevezetésében részletesen leírta az ottani viszonyokat. Bergenben székel az állami halászatok 3-tagú intézősége, a kik a kapcsolatos technikai kereskedelmi és tudományos kérdéseket egymástól függetlenül intézik. A kezeléség gyakorlati és tudományos kísérletek végzésére külön e célra épített hajóval bír; nemkülömben rendelkezik három halászati felügyelő és több kereskedelmi ügynök felett is. Kiemelendő, hogy a tudományok terjesztésén és fejlesztésén két szakiskola, két kémiai és két biológiai kísérleti állomás dolgozik. Az iparos halászok istápolására külön alap van, melyből halászhajók beszerzésére kölcsönöket nyújt az állam. Ezidőszerint mintegy 120,000 ember keresi kenyerét halfogással. Az állam a halászat emelésére 4 $\frac{1}{2}$ millió koronányi hitel felett rendelkezik. 1900-ban 340,000 q. halat fogtak cca 54 $\frac{1}{2}$ millió korona értékben.

A kiállítás leginkább kereskedelmi szempontból méltányolható, a mennyiben, mint látszott, az volt a főcélja, hogy bebizonyítsa a norvég heringhalászat fölönnyét az orosz felett. Ehhez képest a fősúlyt a forgalmi árúkra fektették, a melyből nemcsak feldolgozottat mutatták be, de naponként frissen érkező halakat is.

Norvégiával szemben talált helyet *Japán kiállítása*, a mely, úgy látszik, ez alkalommal jelent meg először Európában ekkora csoporttal, hogy tanujelét adja ezen a téren való nagy haladásának. Három nyelven: orosz, francia és angol nyelven fogalmazott füzetben tájékoztattak a japáni halászati viszonyokról a minek jellemzésére a következő adatokat idézem: Japán tengerpartja közel 54,000 klm. hosszú, a melyen 1891-ben 6.677,200 lakos foglalkozott tengeri halászával 680,000 vízijárművön. A halászati ipar élénküléséről tanuskodik az, hogy évente mintegy 3000 drbbal szaporodik e járművek száma. A fogott tengeri halak értékét 50.000,000 Yenre teszik (1 Yen valamivel több 2 márkánál). Ebből 6 millió értékűt exportálnak és pedig legtöbbet Kinába, de azért Európába is hoznak már különböző tengeri állatokból eredő ipari tárgyakat. Jelentékeny iparnak látszik lenni a halhulladékoknak trágyává való feldolgozása. A halászati ismeretek terjesztésére Tokióban a mezőgazdasági főiskolában külön tanszékekkel bír ez a szakma. nemkülömben 25 halászati kísérleti állomást és 25 halászati iskolát is állított, illetve tart fenn az állam 1897 óta. Ezen intenzív tevékenységet ritka szép rajzokban és ügyesen csoportosított táblázatokban láttuk feldolgozva. Pompásak és minden igényt kielégítők voltak a többi tárgyak is, névszerint präparatumaik, konzervjeik, hálói, horogbotjaik és horogjaik valamint ezek

csalizására szolgáló mesterséges legyek stb., a melyeket a gondos kivitelén kívül még a feltűnő olcsó árak is jellemeztek.

Részt vett a kiállításon *Siam* is egy kis kiállítással, a melynek közepén panorámaszerűleg egy siámi halászfalu volt bemutatva. Ezen kívül halászszerzőmunkákat állítottak ki, részint eredetben részint modellekben. Felírás és magyarázó-szöveg hiányában alig volt élvezhető.

Románia szintén tekintélyes kollektívával jelent meg, kitömött vagy formalinban konservált halakkal mutatva be a Romániában előforduló összes gazdaságilag fontosabb halakat, továbbá halellenségeket, fényképekben a halfogást és modellekben a nevezetesebb szerzőmunkákat és fogásmódokat, végre statisztikai táblázatokban a halfogási eredményeket, a melyek ugyancsak rohamos emelkedésről tanuskodnak. Román-részről szeretik ezeket a fogási eredményeket az ujonnan életbe lépett halászati törvény hatásának tulajdonítani, mivel szemben sokan azt állítják, hogy ez egyedül az intensivebben üzött fogásra vezetendő vissza s kapcsolatban áll azzal a körülménnyel, hogy jelenleg az állam saját kezelésében halászatot. Állítják, hogy ezt oly apparatással teszi, a mely magában hordja a veszedelmet is, a mennyiben okvetlenül a halászat romlását vonja maga után. Nézetem szerint néhány év ezt a vitát biztosan eldönti. Tény az, hogy Románia halászatának védelmét nem hanyagolja el, s hogy a vándorló halak érdekében mind több állammal igyekszik egyezményre lépni.

Franciaország csinosan díszített kollektívában francia halásztípusokat, modellekben a halászat üzését, térképekben és statisztikai táblázatokban a halászat ezidőszertinti állását mutatta be. Különösen tanulságos volt a gyöngyragyóhalászatra vonatkozó csoport, valamint az osztriga-tenyésztést feltűntető modellek. Szép és jól készített hálókat mutattak be a háló-gyárosok, mit már kevésbé állíthatunk a kiállított horogbotokról, a melyekből a használhatóbbakat ugyancsak nagy áron fizettették.

Olaszország kiállítása alig érdemel említést, oly jelentéktelen és annyira eldugott volt. Mindössze néhány magán-kiállító vett benne részt, többnyire megromlott tárgyakkal.

Németország a legnagyobb területet kérte és kapta a külföldi államok közül. Mindamellet kiállítása szintén felette jelentéktelennek mondható. Eltekintve *Hofer* tanár gyönyörű halképeitől és a nagyon értékes irodalmi művektől, a kiállítás alig állt másból, mint a lüneburgi só-művek által zsákokban kiállított sóból, egy nem működő hűtő-gépből és halzsirből, végül az ismert *Groll*-féle haynauai gyár által kiállított csapó-vasakból.

A németek részvételessége állítólag arra vezetendő vissza, hogy a kormány csak röviddel a kiállítás megnyitása előtt szánta rá magát a kiállításra.

Am a németekénél is sokkal szerényebb volt az *osztrák* csoport. Csupán két kiállító vett részt benne az egyik a szép praeparatumairól híres: *Lenoir* és *Forster* bécsi cég és a *galicziai országos halászati egyesület*, mely térképek, statisztikai táblák, a Galicziában szokásos költőházak modelljei, az ugyanitt honos halak képeivel végre formalinban konservált fejlődési sorozattal vett részt.

Nem szólva egyéb részletekről, általánosságban csak annyit kívánok még megemlíteni, hogy a kiállítás egészben véve sikerült s ha nem is tájékoztatott a haltenyésztésről, annál inkább kidomborította a halászat-

nak mint iparnak, mint kereskedelmi tényezőnek jelentőségét.

A *nemzetközi halászati kongresszus*, mely a kiállítással kapcsolatban megtartott, *Sergius Alexandrovits* nagyherceg diszelnöksége és *Vladimir Ivanovits Wesniakoff* államtitkár elnöksége alatt állt. Ez utóbbi csupán a megnyitó- és záró-ülésein elnökölt, betegsége miatt, míg a többi általános üléseket *Martens* egyetemi tanár vezette. A kongresszus munkásságának javarésze az osztályokra esik; csak az általános ülések határozatai olyanok, a melyek bennünket közelebből érintenek. Annak felemlítésével, hogy az osztály-üléseken orosz és külföldi szakemberek felváltva elnököltek, továbbá, hogy a külföldi államok hivatalos képviselőit tiszteletbeli alelnökökké választották meg, áttérek a bennünket közvetlenül érintő két határozatra.

Mindkettő a határfolyók halászatának nemzetközi egyezmények útján való rendezésére vonatkozik. *Wagner Gyula* dr. indítványára a kongresszus kimondta hogy:

Kivánatos, miszerint az összes államok nemzetközi egyezményeket által úgy az édesvizeken, mint a tengereken a halászat üzését szabályozzák és evvel azoknak kiszorítását megakadályozzák.

Fischer galicziai országos halászati felügyelő javaslatára pedig elhatározta a kongresszus, hogy

1. Kivánatos, miszerint a Visztula, a Styr, a Dnyeszter és Pruth vízvidékére, mint nemzetközi folyókra nézve mielőbb egyöntetű halászati rendszabályok alkotassanak.

2. E végből a kongresszus felkéri Németország, Ausztria és Magyarország, Románia és Oroszország jelenlevő képviselőit, hogy a kongresszus ezen határozatát megbízóikkal közöljék és oda hassanak, hogy az említett szabályzat mielőbb kidolgoztassék.

3. Kivánatos, hogy ezen államok szakemberekből álló oly bizottságot alakítsanak, a mely e tárgyban részletes törvényjavaslatot dolgozzon ki.

Végül elhatározta a kongresszus, hogy következő ülését 1905-ben Bécsben tartja.

A kongresszus tartama alatt több kirándulást is rendeztek a tagok részére. Köztük legtanulságosabb volt a szentpétervári halaspiac tanulmányozására irányuló. A piac két részből áll. Az élőhalakat bárkákban tartják a Fontánka nevű azon csatornák egyikében, melyek Szentpétervárt keresztül-kasul szelik. Berendezése alig különbözik a mienktől. A főpiacz, nem élő halakra nézve két hatalmas csarnokból áll, a melyekben sok ezer mázsa mindenféle hal van felhalmozva. A legnagyobb részük fagyaszott vagy szárított áru volt, többnyire kivitelre szánva.

—o TÁRSULATOK —o

Uj halászati társulat. Szeptember hónap 29-dikén alakult meg Poprádon a «Poprádvölgyi halászati társulat» a Poprád folyóra és mellékvizeire. Az új halászati társulat a jelzett vízfolyásokon 77 község határában 1085 km. hosszúságú vízterületet ölel föl. Az újonnan alakult társulat annyiban egyedülálló, hogy csupán ennél a halászati társulatnál lehet szó a lazac védelméről és szaporításáról, miután hazánkban csakis a Poprád folyóban vannak lazacok. A társulat nagy sütyt helyez arra, hogy ez a rendkívüli nemes hal ezután ne csak ritkaságszámba menjen mint jelenleg, de tömegesebben kereshesse föl a Poprád folyót s miután a jelen állapot okozójának a Kurcsin melletti magas gátat tartják, mindenekelőtt arra vonatkozólag fognak eljárást indítani, hogy a gát behatóan vizsgáltsák meg s állapítsák meg, milyféle átalakítások végzendők azon abból a célból, hogy a Dunajeczből felfelé törekvő halaknak útját ne állja.

A lazaczon kívül kiváló gondot fog fordítani a társulat a sebes-pisztráng, a szivárványos-pisztráng és a pérhal tenyésztésére is s mint legmesszebbmenő védelmét nemcsak több hónapra terjedő általános halászati tilalmat állapított meg évente a választmány-nal, de üzemtervében azt is fölvette, hogy vízterületén csakis a horoggal való halásztást engedi meg.

Dunaszekeső-Drávatoroki halászati társulat folyó hó 7-én Mohácson megtartott közgyűlésén az elnök bejelentett távollétében d. Hink a László vezette. Az igazgatói jelentés beszámol a társulat az évi működéséről, kiemelve, hogy az orvhalászat tekintetében az állapotok lényegesen javulnak. Kivált a hivatásos halászok magatartása mondható kifogástalannak. A nem hivatásosak ugyan még nem törődtek bele az általános tilalomba, de a hatóság által a csendőrség is részben a társulat panasza folytán kirótt szigorú pénzbírságok, majd ezekre nézve is megteszik a hatást. Több esetben nem sikerült az eljárást befejezni, leginkább az azzal járó jelentékeny költségeknek ki által leendő előlegezése miatt. Panaszoltak azt állítják ugyanis, hogy nem a szorosan vett társulati területen, hanem a Duna kiömlésében halásztak. Ezt megállapítani, a hatóságok szakértőket kíván meghallgatni s ezek költségének előlegezését a társulattól kéri.

Az ülésen jelenlevő országos halászati felügyelő rámutatva a dolog érdemi részére, kijelentette, hogy a mennyiben szakértőre van a hatóságnak szüksége, hasson oda a társulat, hogy ilyenül az országos halászati felügyelőséget hívják meg, mint a melynek működése az érdekeltekre nézve semmi költséggel sem jár.

A napirenden levő egyéb tárgyak tekintetében csak az érdem említést, hogy a folyó kiadások fedezésére 4 fillér holdankénti hozzájárulást szavaztak meg.

~~~~~

—o VEGYESEK —o

Haltenyésztés Beregben. A hegyvidéki miniszteri kirendeltség kezdeményezésére a földművelésügyi miniszter utasította az országos halászati felügyelőséget, hogy készítsen tervet dr. Guth Menyhért szolvai orvos tulajdonát képező régi balastónak helyreállítására nézve; továbbá tanulmányozza az ottani hegyi patakok halászati viszonyait, annak alapján pedig tegyen javaslatot arra nézve, mint lehetne azoknak évről-évre apadó pisztráng-állományát a pusztulástól megmenteni.

Ezen hivatalosan megindított mozga'omnak különösen czélszerű alapot szolgáltat az a körülmény, hogy a gróf Schönborn-féle munkácsi uradalom ugyancsak czélba vette vizeinek halászatilag való rendszeres hasznosítását. Mivel az uradalomnál a halászat védelme szervezve van, a mellett tőke hiánya sem állja útját az intenzívebb művelésnek, remélni lehet, hogy az uradalom példáján indulva nem lesz nehéz a hegyvidéki népet is hozzászoktatni s *kimélethez*, vagyis ahoz, a minek hiányán mulik leginkább a kövizek folytonos néptelenedése.

Az országos halászati felügyelő ennek folytán bejárta úgy a Latorcza, mint a Vicsa folyók mentét s kijelölte azokat a patakokat, a melyeken a költés már ez év folyamán megkezdhető. A tulajdonos gróf valamint az uradalmi tisztség nagy örömmel tették magukévá a tanácsot, a minek következtében az Ossa-völgyben továbbá Zsdenyován egy-egy költő-telep kezdi meg működését. Sőt kérelmükre az uradalom síkvidéki részének a ponty-tenyésztésre alkalmas helyek is szemle alá kerültek.

Ilyennek találtattak a Zsukói-mocsár, a Vidék-erdőnek a Stára-patak mentén fekvő része és az Obava-patak menti rétek. Ezekre nézve a felvételek még e hó folyamán megejtenek, hogy mielőbb részletes tervek legyenek készíthetők.

Halbörze Bécsben. Az osztrák halászok VIII-ik közgyűlése alkalmából, mely szeptember hó 12-14-ig tartotta üléseit, Burda Viktor ismert nevű haltenyésztő indítványára halbörzét is rendeztek, a melyen nemcsak számos haltenyésztő, de kereskedő is részt vett. Kereskedők közül a bécsiek jelentek meg nagyobb számmal, de voltak ilyenek az osztrák vidéki városokból, sőt Berlinből, Drezdából; Lipcséből, St-tinből, Zwickauból stb. A termelők közt képviselve volt Alsó-Ausztria, Szilézia, Morva és Csehország, Salzburg, Bajorország, Szászország, Magyarország, Oroszország és Norvégia. Az ajánlat kiváltképpen Románia és Magyarország részéről (Balaton halászati r.-t., Corchus, dr. Hirsch stb.) óriási volt, a bejelentett szükséglet is elég jelentékenynek mutatkozott. Aránylag elég gyorsan elkelt mintegy 6000 mázsa ponty, nemkülönben jelentékeny mennyiségű pisztráng, czompó és különböző fajtájú tengeri hal. A mennyiben a vevőre talált árú értéke megközelítette a 2 millió koronát, a börze annyira sikerültnek mondható, hogy úgy az eladók, mint a kereskedők annak Bécsben leendő állandósítását óhajtják.

Megjelölt kecsegék. Duna-Szekesőről arról értesítenek bennünket, hogy ott már másodízben fogtak megjelölt kecsegét. A jel: egy kaucsukgyűrű úgy volt alkalmazva, hogy az állatokat, a hetedik háttüske mögött egészen a mellszárnyig körülvette, de már annyira belenőtt a húsba, hogy csak itt-ott volt látható. Arról sajnálatunkra, nem szől a tudósítás, hogy a kaucsukon voltak-e jelek avagy felirások, pedig ezek alapján lehetett volna kikutatni, hogy ki mikor és hol tette őket a Dunába.

A tokfélék mesterséges költése. Borodine, kinek neve Oroszország halászatában maradandó nyomokat fog hagyni, mintegy 20 évvel ezelőtt első kísérleteit a *sőreg-tok* ikráinak mesterséges megtermékenyítésére és költésére. A kísérleteknek 1897-ben már pozitív eredménye is volt, ebben az évben 30,000 db mesterségesen költött sőreg-tok-ivadékot bocsátottak az Ural folyóba. A sikeren felbuzdulva a kereskedelmi szempontból sokkal jelentősebb *vágó-tok* ikráink mesterséges költését kísérlette meg azután Borodine, azonban 1899-ig eredmény nélkül. Ez évben pedig több mint 40,000 db vágótok-ivadékot sikerült Uralszk város környékén a folyóba bocsátani.

Ez a tokfélék hal kora tavasszal ívik a folyómeder kavicsos fenekü helyein, itt lehet őket ezidőtájt (ápr.lis végén) fogni.

Ha az ikra érett, jóformán maga ereszti el a hal. A megtermékenyített ikrákat a vízben uszó szekrényekbe helyezték, s a szekrényekben erős vízfolyásnak kellett lenni, a mely az ikrákat állandó gyors forgásban tartotta. A megtermékenyítés után hetednapra megjelentek az első kikelt porontyok. A porontyok nagysága átlag 12 mm. A kelés időszakában a víz hőmérséklete 19-20° Celsius volt.

A kikelt ivadék nagyobb részét azonnal a folyó szabad vizébe bocsátották, egy részüket azonban a szekrényekben növelték tovább. A sok zsenge ivadék rendkívüli mozgékony, csaknem szüntelenül ide-oda uszkál e mellett azonban túlságosan érzékeny és gyöngye. Az érzékenységük annyira megy, hogy a víznek hirteleni változása az elpusztulás veszélyével fenyegeti őket. Aquariumokban is megkísérelték őket növelni, azonban már az első 5-6 nap alatt száz számba hullottak el, s csak egy-kettőt sikerült ott megtartani egész télen át. A megmaradt 7 hónapos korukon átlag 330 mm. nagyra nőttek. A fiatal tokok apró férgekkel (*Lumbricola arvensis*) táplálkoztak, s hihetetlen falánksággal fogyasztották azokat, a minek azonban meg is látszott az eredménye, mert 2 hónapos korukban 4-5¹/₂ hüvelyk hosszúságúakra is megnőttek. m.